

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többszöri hirdeté-
sénél olcsóbb. Nyitlár-
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Ellenzéki ösztintesség.

I.

Komoly politikusoktól, akik magukat az ország kormányzatára érzik hivatottaknak, elvárhatni legalább annyit, hogy először a tenállo rendszernek hibáit, egyfelől minden takargatás, másfelől minden túlzás nélkül leplezzék; másodsor elvárhatni tőlük, hogy a rosszal politikai helyébe tervezett jobbnak általános körvonalait meghatározzák, s kivihetősége iránt, a valószínűség korlátain belül, a választókat tájékozzák.

Szükséges tehát a kormányra aspiráló pártban négy kellék, u. m.: először a kormány való, vagy képzelt ballépteinek szembeszökő megmutatása; mert csak a létező rendszer helytelen voltának feltüntetése képezheti kormány változásnak indokát. Másodsor szükséges, hogy a hibák kimutatása túlzásoktól ment legyen; mert aki túloz, nem őszinte, s aki nem őszinte, arra egy nemzet bizalmát — kormányát — ráörökíteni nem lehet; mert aki túloz, az elárulja, hogy ereje nincsen és provokálja maga ellen a népámitás súlyos vádját.

Harmadsor szükséges, hogy minden félreértést kizáró határozottsággal rámutassanak a vélt, vagy való orvosszerekre; mert ha ezt nem teszik, nélkülözik azon elalkudhatlan kelléket, mely nélkül kormányzó testület nem képzelhető.

Negyedsor meg kell mutatniok legalább általánosságban azt is, hogy a tényleges viszonyokon javítani alkalmassnak vélt programjuk a praktikus kivihetőség korlátain belül esik; mert különben üres idealizmussá törpül a költészert országaióiból vett színekkel kihímezett plátoni Eldorádó.

Ezen kellékek általánosak, s egytől-egyig elengedhetetlenek akármely országban, akármely parlamentben, akármilyen néven nevezendő kormányban szemben. Éppen azért nem a párt-szövedvény, hanem az ítéletre egyedül jogosított logika világánál tekintünk meg, vajjon Apponyinak és Szilágyinak beszédeiben a felsorolt kellékek fentalálhatók-e, s ha igen, mily mértékben? Mert színpadi hatásra számító kortes-beszédek, szövedvények csiklándozásával fölidézett utcai lárma: se az ország nehéz sorsán nem segítenek; se kormányzói kvalifikációt helyettesíteni nem képesek.

Szentírás nagyságu könyv lenne ebből a cikkből, ha Apponyinak és Szilágyinak beszédeit a fönti négy szempontból tövéről hegyére firtatnók. Azonban rövid sorokban is végezhetünk mind a négygyel, ha kiemelünk s meg-elemzünk közülök egyet-kettőt.

Tehát hogy hamarabb végezzünk, megengedjük, hogy a kormánynak tettei, mint minden emberi cselekvés, csak relative tökéletesek; sőt mondjuk ki mindjárt lehetnek — de bizonyára vagy akaratlanul, vagy elkerülhetlenül — hibái is. Vagy akár fogadjuk el, hogy nem jól vagyunk, ahogy vagyunk.

Ennek elismerése után mi az első kérdés? Az, hogy ki tud jobbat?

Kicsoda? . . . Kicsoda? . . .

Hát . . . Szilágyi Dezső.

Kóstolól, hogy milyen őszinte és túlzástalan a létező viszonyok túrheterlen voltának kitüntetésében, álljon itt a Zomborban május 4-én mondott beszédéből a következő progr. mm-részlet:

»Ha most önök, a mint összegyűlve vannak, megkérdeznék maguktól, mit kap ezért a sok adóért az állampolgár? Én fogok erre feleletet adni. Először, ha valakinek az államtól valami szolgáltatásra joga van, akkor annak jó csomó illetéket, bélyeget kell fizetni. Ha azután arról van szó, hogy egészségügyi tekintetben

akarnak valamit létesíteni, akkor nyúljanak a maguk zsebébe; ha utakat, iskolákat, humanisztikus intézeteket akarnak javítani, akkor ismét nyúljanak a maguk zsebébe. Az ipariskolákat a törvény szerint 3 százalékos községi adó-emelésből kell felállítani.« stb

Józan és becsületes szándékú közönséges emberről is föl kell tételezni, hogy amit helytelennek, kárhozatosnak ismer, azt mihelyt módja lesz rá, nemcsak eltörli s megsemmisíti, hanem annak helyébe a helyeset és üdvöset fogja rendszerezíteni

Biztosra vehető tehát, hogy ha majd Szilágyiék jutnak kormányra, akkor »ha valakinek az államtól valami szolgáltatásra joga lesz, akkor annak« — nem jó csomó illetéket és bélyeget kell fizetni; hanem ha például örököl, akkor elsétál az adóhivatalba és illetékfizetés helyett még ő kap emlékül egy, legalább tízezer forint-ról szóló takarékpénztári betéti könyvecskét. Ha pedig valakinek a törvényszéknél akad dolga, a helyett, hogy ezen szolgalmért ő fizetne bélyegben: köteles lesz az elnök, felszámolandó napidíjait Szilágyi-féle igérvényekkel kiifizetni.

»Egészségügyi tekintetben« sem kell kiadni egy krajcárt sem; mert a kőborgó cigánytól a kubikosig mindenki kap minden vasárnap egy kilo paclusiszappant s hozzá gőzfürdő jegyet, nyáron kéjutazási szabad kártyát, télre fűtőfát, s ha akármikor valami baja akad, ingyenes gyógyfürdőt, azonkívül az állami potya gyógyszer-tárból orvosságot és kovacukrot.

»Ha utakat, iskolákat, humanisztikus intézeteket akarnak építeni,« akkor Szilágyiék alatt »nem nyúlunk majd ismét a magunk zsebébe« — hanem behozzák Taliánországból az ingyenes kőutverőket, legurítják Budáról a Sz. Gellért-hegyet és minden habarékpárti szavazónak a kapujától egész ki a SebaJ csárdáig csinálnak makadám utat, az utcákat pedig kirakják vagy aszfalttal, vagy fehér márvánnyal — amint kinek gusztsusa kívánja. Fizetni persze mindezért nem kell egy fityínget se.

Iskolát se kell többé a magunk pénzén építeni; lesz Krusevlyán zenede, Kupuszínán csillagvizsgáló intézet, Morovicán bába-tanfolyam, Apatinban keleti akadémia, Topolyán rabbi-seminarium, Pr.-Szt.-Ivánon jogegyetem Zomborban pedig pénzrajzoló iskola, ahol minden habarékpárti szavazó fiának és összes retyerutyájának ingyen adnak mindent, s ha kitanult, kap emlékül egy hat löerejű bankóprést.

»Az ipariskolákat a törvény szerint 3%-os községi adóemelésből kell felállítani« — igen, de csak most az átkos Tisza-kormány alatt; azontúl majd a Szilágyiék csuda kasszájából faszol minden suszterinas hermelin-börkötöt, ezüst csiriztartót, arany mustát, Wolframacél dikicsét, egy habarékpárti ipar-politikai encyklopediát aranykötésben, s egy francia bonnet, aki vele karonfogva sétálgat; a majster ur pedig, amiért ezt az inasnak élvezetül megengedni kegyeskedik, kap a mostani 3%-os iparadó helyett 300% remunerációt . . . és így tovább . . .

Józanészú magyar polgártárs! Minek néz az téged, aki országos tekintély címe alatt, mint öncsinálta miniszter-jelölt, mer előtted így mesélni? Minek néz az téged, aki elakarja veled hitetni, hogy kapsz mindent, amit szemedszád megóhajt bőségben és ingyen? Hogy hij-ják nálátok az olyan gazdát, akinek a tehene sohasem eszik, de kettőt ellik, s egy akó tejet ad napjában? Látod polgártárs, ezt meséli neked Szilágyi, aki igazságügyed minisztere akar lenni és lesz is, ha ezt mind elhiszed neki. Hogy aztán, ha a te válladon felkapaszkodott a hatalom polcára, miképen fog veled bánni: következtetheted abból, hogyan bánik országos nagy emberekkel, akiket rendezett államban minden isteni és emberi törvény tisztelni parancsol? Lássunk egy-két virágnyelvi szemelvényt.

»A kormány a választási szabadságot nyiltan merete megtámadni a szabadelvűség gúnyjára, Magyarország alkotmányos élete meghazudtolá-

sára.« Ahol ilyen szép címekeket szabadon lehet a kormánynak osztogatni, hogy ne hinnéd el, hogy ott meg van támadva a választási szabadság? »Rajta legyünk, hogy lerázzuk azt, (érti Tiszát) aki azt hitte, hogy túrheterlenül megfészkelte magát.« »A kormány az igazi szabadelvűséget mélyen kompromittálta és sohasem tudott semminémű elvi állásponiban megmaradni« stb. Ha ez »mérsékelt tónus«, hát akkor mi az anarkhia? — Aki ilyen címekekkel traktálja az országos kormányt, arról következtetheted, hogy minek számít téged, pláne akkor, ha észreveszi elmei állapotodat abból, hogy mézes-mázos ígéreteit elhiszed.

Kérdezlek immár, választó polgártárs, ki ámit téged? a kormány-e, aki azt mondja: fizetsz ennyit, kapsz ennyit; avagy Szilágyi, aki el akarja veled hitetni, hogy ha ő lesz miniszter, nem fizetsz semmit, kapsz mindent?

Üdvözet.

— Torzsa község száz éves fennállásának ünnepére. —

Száz éves fennállását ünnepli ma Torzsa községe. Multjában van öröm, jövőjében remény. Száz éve, hogy őseik ide vonulva a távol nyugatról tűzhelyet alapítanak. A magyar nemzet az idegent testvéreül fogadta, keblére ölelte. Tajjai lettek a magyar nemzet családnak, polgárai a magyar hazának. Jó és balsorban egyaránt osztályosai voltak a magyar nemzetnek, ma már száz év vonult el felettük változó esélyeivel, mely alatt alapját vetették községüknek, mely gyarapodva értelmiségben, gyarapodva jóllétben a virágzás tetőpontján áll.

Az ősök sírba szálltak, de élve maradt, a mit eltemetni nem lehet, új hazájuk iránti ragaszkodás és szeretet csirája, melyet a magyar föld fakasztott s mely gyökeret hajtva szívükben megerősödött és terebélyes fává fejlődve, ma már viharra és vésszel dacolni képes. A mai nemzedéknek ez a föld volt bölcsője és ők szívükbe zárták. Szeretjük és hűségük a magyar haza iránt, mint szirt a habok között, rendületlenül áll. Magukat szívvel-lélekkel magyaroknak vallva, mint magyar polgárok alkotmányos szabadságban a nemzeti önértet és műveltség fejlődésére dolgozva, a béke munkáiban haladnak előre, nem fényes, de termékeny, nem világra szóló, de önmaguknak annál szükségesebb munkát végeznek, kötelességet teljesítenek. Felmelegítik a közjó nagy céljai, ihlett hévvel munkálkodnak a közjóért és a hazaszeretet biztosítja munkásságuk jó sikerét.

Az emlékezet lelkesedése ég ott ma, mint igazi oltár tűz ezrek szívében, nem formáságból, nem kötelességből, hanem a szívek őszinte örömeiből.

A mult mai örömnépén szívélyes üdvözetünk száll hozzájuk. Örömkben egyetértünk és egyetérzünk mi is!

Érezzék át ez ünnepen és tegyenek szent fogadást, hogy minden érzésük és szeretetük nem lehet másé, mint a magyar hazáé; legyen keblük templom és e templomban az oltár a haza képe. Hígyjék, hogy Magyarország volt, van és lesz és a mult fénye, a jelen sikere, a jövő reménye egész erővel hassa át lelkeiket.

Legyen ez ünnep az igaz hazaszeretnek, a polgári kötelességek rendíthetetlen teljesítésének, a páratlan munka és szorgalom maradandó drága emléke, legyen egy szebb, dicsőbb kor reményébe vetett nap, a melyen szent célra fogjon mindenki kezét: a hazát és nemzetet dicső jövődónek adni át.

Szívünk mélyéről száll fel a fohász s mint édes illatár árad belőle az óhajtas:

Torzsa községe viruljon a béke malasztos ölelben, az alkotmányos szabadság oltalma alatt és a honszeretet lángja ne lóhadjon el soha, hanem növekedve fényben, árássa el sugaraival szíveinket, hadd jöjjön az a jobb kor, mely után imádság epedez százezrek ajakán!

Trischler Károly.

Hirek.

Választási mozgalmak. Sürögny. Ó-Becsse, május 11-én. Városunknak politikai tekintetben örömmel néz a mai nap. Talpon van a lakosság aprajánnepe, a választó polgárok kivált rendkívül nagy számban gyűltek össze meghallgatni kerületünk szabadalvú képviselőjének beszámolóját. Beszédét minduntalan helyesléssel váltakozó zajos éljenzés szakította meg. Egyben a kerületi szabadalvú párt megalakulván, szeretett képviselőnk a becsület, hazafias s emberszeretet jutalmául egyhangulag újra kijelöltetett. A jelenlevő nagyszámú magyar és szerb választók úgy saját, mint küldöik nevében az öröm és lelkesültség kitörésével viszonyozták a jelöltség új elfogadását, s a közszerepben álló honatyát lelkesen éljenezve oszlottak szét. Eljen Popovics Vazul!

A szerb mérsékelt párt manifestuma. A „Zasztava“ május 7-iki száma a n. kikindai szerb konferencia által kiküldött végrehajtó bizottságnak egy választási manifestumát közli, melyet dr. Maximovics, dr. Kaszapinovic és Bekics irtak alá. E manifestum szerint a szerbség több mint tizenöt éven át, a nagybecskereki program alapján állva, ellenzéki álláspontot foglalt el s követelte a nemzetiségek teljes egyenjogúsítását, a szlávok autonómiáját, Horvátország nagyobb önállóságát stb. Ez ide a lisa lapokra épített programnak egyetlen pontja sem teljesült. Ily teljes sikertelenség mellett az előrelátó és hazafias szerbek pártkülönbség nélkül konferenciára gyűltek Budapestre új aktiv politikát üzendő egy új program alapján, mely az államjogi alapon, a nemzetiségek és felekezettek szabadságán és egyenjogúsításán nyugszik. Ez az új program Nagyikindán 56 község 1000 szerb választója által szentesített. A manifestum ezután ismereteli és ajánlói a programot. Ezen az uton — mondja a manifestum — a magyar hazának is hasznára lehetünk. A szerbek Magyarországon megmutatták és készek megmutatni, hogy a magyar államnak őszinte és hű barátjai s hazafiaságtól áthatva készek a többi magyar állampolgárokkal egyetértve a magyar állam javára és erősítésére munkálni.

Polit Mihály beszámolója. A „Zasztava“ dr. Poltinak az uzdini választókerület választóihoz intézett beszámolóját közli. Polit a mai körülmények között, s a mostani kormány alatt, mely a szerbekhez nem igen látszik közelélni és bizalmas lenni, nem helyesli a szerbek mozgalmát. Szerinte a becskereki program sok dologban túltegyte ugyan magát; a közigazgatási ellenzéki magatartása különösen a turkophil demonstrációk idejében s azoknak folytán — nem igen volt biztató a szerbekre nézve; az eddigi összes működés meddő és fásztó volt tagadhatatlanul a szerbekre nézve; mindazáltal egyszerű és oly rohamosan programot változtatni, nem volt sem időszere, sem célszerű. A „Zasztava“ a Polit nyilatkozatára azt jegyzi meg; hogy Polit ezáltal sem jelölte meg pontosan és határozottan a maga politikai álláspontját.

Kiállítási értesítő. Rudolf főherceg-trónörökös ö eszásári és királyi fensége, az 1885. évben Budapesten tartandó országos általános kiállítás védnökségét — gróf Széchenyi Pál földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter legalázatosabb előterjesztése alapján — legnagyobb készséggel kegyelmesen elfogadni méltóztatott.

Magy. kir. belügyminiszteri körrendelet. Ismételt panaszok merültek fel és az országgyűlés képviselőházában is felemlített, hogy az 1868. évi LIII. t. c. 19. §-a azon rendelkezése; hogy „vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetlenül szükséges munka felfüggesztendő. Ugyazintén bármely vallásfelekezetnek ünnepén a templom közelében s egyházi menetek alkalmával azon tereken és utcákon, melyeken az ily menet keresztülvonul, mindaz mellőzendő, ami az egyházi szertartást zavarhatná, — egyáltalán figyelmen kívül hagyandó, és hogy a hatóságok részéről e tekintetben a felügyelet elhanyagoltatik. Felhívom ennek folytán a törvényhatóságokat, hogy a hatóság alatti tisztviselőket és községi elöljárókat utasítsa, miszerint a törvény fennebb idézett rendelkezésének pontos megtartása felett felelősség terhe mellett a legébrebben őrködjenek. Budapesten, 1884. évi április hó 30-án. Tisza s. k.“

Torzsza község százados fenállási évfordulója alkalmából 1884. évi május 15-én az ottani kisdédóvoda javára táncvigalom rendeztetik.

Szabadkan a szinügyi bizottság eltöröltetett. A f. hó 9-én letárgyalt „szervezési javaslat“ alkalmával a közgyűlés Mamuzsich Agoston képviselő indítványára, a szinügyi bizottságot eltörölte, és ennek hatáskörét a tanácsra bízta.

Baja város törvényhatósági bizottsága f. é. május hó 15-én d. u. 3 órákor rendes közgyűlést tart. A napirend legérdekesebb tárgya a közmunka- és közlekedési miniszterium leirata, a baja-szabadkai szárnyvonalra felajánlott 200,000 frtnak folyóvá tétele iránt. A befizetés megtörténte után az építési munkálatok megkezdése haladéktalanul el fog rendelkezni.

Hymen. F. hó 10-én, szombaton d. u. 5 órákor kisfaludi Liptay Gedeon es. kir. huszár hadnagy vezette oltárhoz Kovacsits Emma kisasszonyt, Kovacsits Agoston nagybirtokos és almási Antunovits Mária bájos leányát Szabadkán. A szt. Terézia főtemplomban az esketést Probojcevit János prépost fényes segédlet mellett végezte.

A m. kir. államvasutak Szabadkán államosított személyzete 1884. évi május hó 21-én a városligetben a szabadság szobor javára zártkörű majális rendez.

Eljegyzés. Heidekker Zsigmond módosi m. kir. adótitzt eljegyezte Katersafka Lipót szabadkai polgár szeretetreméltó leányát Vienskát.

Az adai földmives iskola-épület alapjának kiadásához már hozzáfogtak, s ha ez kész, az alapköv letétele is nyomban meg fog történni. Ez ünnepélyes aktus fényének emelésére a megyei hatóságon kívül, a szomszédos községek, a nagy-kikindai, török-becei, török-kanizsai, topolvai, kulai, ó-becei és zentai szolgabirodságok, ugy Szabadka városa vannak meghíva.

A gazdasági egyesület választmányi ülése, közbejött akadályok miatt, f. hó 18-ára halasztatott.

Matkovits Lajos Zenta járási szolgabirónál, „Mátéházi“ előnével történt kitüntetése alkalmából, május 6-án 72 tagból álló adamoholi küldöttség tiszteltgett. A küldöttség élén az adai rom. kath. plébános „Viribus unitis“ jelű beszédben üdvözlé a kitüntetett szolgabirót, ki meghatoltan mondott köszönetet.

A m. kir. belügyminiszter Koráni Kálmánnak megengedte, hogy Brestzovác községében egy személyes jogu gyógyszerárt felállíthasson.

A zentai kaszinó alapszabályait a m. kir. belügyminiszter jóváhagyta.

Az ó-kanizsai választókerületből írják: hogy ott báró Podmaniczky Frigyes szabadalvúpartí, eddigi képviselő megválasztása bizonyos, s hogy ott ellenzéki jelölt fölléptetéséről szó sincs.

Öfelsége Mária Anna elhunyt a város a városházára kitűzött gyászlobogóval, a tisztikar pedig balkarra kötött gyászfatyollal tansítja részvétét.

Baja város területén létesítendő legszesz-világításra f. év április hó 30-ig kiírt pályázati határidő, 1884. évi május hó 31-ig meghosszabbított.

Értesítés. A szabadkai m. k. állami tanítónő képző intézetben az elemi tanítónő-képesítő vizsgálat f. évi június hó 21-én és a következő napokon tartatik meg. Folyamodó értésére adatik, miszerint a kellőleg bélyegelt folyamodványhoz melléklendő: keresztlevel, tanulmányairól, — esetleg működéséről, — erkölcsi magaviseletéről és testi épységéről szóló (orvosi) bizonyítvány. A folyamodványok benyújtásának határideje f. év június hó 8-ka. Az igazgatóság

A bajai tanítóképző-intézet f. hó 17-én este a „Bárány“ szállóban táncmulatsággal egybekötött felolvasó- és zeneestélyt tart a bajai és az országos tanítói árnház javára.

Holnap, május 14-én, d. u. 3 órákor a néhai Paresetics szül. Handzsák Antónia hagyatékához tartozó, Basa-utcai 193. sz. a. ház a városi közgyám hivatalos helyiségében elárvereztetik. Kikiáltási ár 2500 frt, bánatpénz 250 frt.

Egyházi zene. Vasárnap a 1/2 9 órai misén Vojnits Bella k. a. szepen adta elő Cherubini L. „Ave Maria“ című énekét.

Palánkan egy felső népiskola esetleg ipar- s kereskedelmi tanoda felállítását iránt tárgyalások folynak.

Hymen. Dr. Kék Lajos, apatini ügyvéd szombaton esküdtött örök hűséget a bájos Ertl Karolina k. a.-nak.

Prager Lipót bajai születésű 24 éves helynéküli kereskedőségű Budapesten lakás-adójának: Tanczer György begedű készítőnek magyar-utca 44. sz. a. lakásán, ennek távollétében a szekrényeket álkulcsal felnyitotta s azokból egy 100 frtos arany órá, 4 darab arany gyűrűt 70 frt értékben és egy 30 frtos gyémánt tűgözt kilopván megszökött. Az élelmes földi köröztetik.

Hymen Knorek Sándor zentai m. kir. postatiszt folyó hó 27-én tartja esküvőjét a kedves és szellemes Payerle Teréz kisasszonnyal Apatinban.

Titelen Eiman János dunagözhajózási kapitány, eljegyezte Kardos Blanka urhölgyet, özv. Kardos Jánosné leányát Ó-Becsérol.

Figyelmeztetés. Ez uton is figyelmeztetjük a polgárságot, hogy a f. é. adókiivetés jegyzéke f. hó 12-től 19-éig a városháza nagy termében ki van téve közszemlére. Az 1883. évi 44. t. c. szerint a III. oszt. keresetadó és a házadó most három évre szóló érvényességgel fog megállapíttatni.

A zentai községi gymnasium zászlójának ünnepélyes fölszentése, f. hó 18-án tartatik. Zászlóanya mátéházi lovag Matkovich Lajosné ö nagysága leszen; mely névben a siker kezesége is ki van fejezve.

A „Bácsmegegyi történelmi társulat“ belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályainak hiteles szövege a „Bácska“ mult számában közölve volt és a különlenyomat is már a saját alul kikerült, ugy, hogy az pár nap mulva a társulat tagjainak megküldhető lesz.

Hymen. E hó 11-én volt Budapesten ifj. Müller János bajai földbirtokos esküvője Gräber Mariska kisasszonnyal, néhai Gräber Miklós szöntai birtokos leányával. Az esküvőt díszes nászestély követte a Hungáriában.

Előmunkalati engedély. A közmunka- és közlekedési m. kir. miniszterium ifj. Tóth József ó-kanizsai lakosnak egy ó-kanizsától Martonos érintésével Horgosig vezetendő másodrendű vasutrá nézve előmunkalati engedélyt adott.

A zentai szabadalvú párt f. hó 8-án tartott értekezletén elhatározta, hogy a közleg képviselőválasztás alkalmából egy országszerte köztiszteletben álló nagy tekintélyű férfit kérend föl a képviselőjelöltség elfogadására. A fölléptetés, s pártalakulás f. hó 18-án lesz.

A zombori állami gymnasiumban az érettségi vizsgálatok f. évi június hó 13-14-én fognak megtartatni.

A zombori gymnasium építésének ügye.

Ezen ügy fejlődésének mozzanatai méltán érdekelhetik e nemes város polgárait, de nem érdeknélküliek a megyei közönségre nézve sem, melynek ez, a megyétől elválasztott és korpus separatum, elkülönített testet képező többi szabad királyi városainkon kívül, egyetlen állami középtanodája. A zombori államgymnasium építésének ügye a végelekezés stádiumába lépett és pedig oly formában, melyet minden irányban nemcsak megnyugtatónak, hanem örvendtesnek lehet tekinteni.

Három álláspont vétetett fontolóra. Az első a város érdemes polgármesterének gazdasági és didaktikai tekintetéből fontos indítványa: hogy az unjonan építendő gymnasium számára a város szerezze meg az adóhivatali épület megett elterülő 500 négyszögöl területű kincstári kertet: ezen terv mellett az szült, hogy e telek 5000 forintért bizonyára megszereshető volna és így a város tulajdonában maradna a jelenlegi gymnasiumi épületnek legalább 20,000 forintot érő telke, miáltal a nem éppen fényes anyagi helyzetben levő város 15,000 frtot takaríthatna meg. E nézet mellett az is szült, hogy a kérdéses kincstári kert telke, a város közepén az éppen most épülő di-

szes elemi iskolai épület mellett, tehát rokontársaságiban, kiválóan csendes helyen állana, a mi tanítás-tekintetéből nem megvetendő körülmény.

E javaslat a város érdekeit önzetlenül szívén hordozó polgármester urnak, ki, a hol csak lehet helyes és dícséretes takarékosági politikát követ, nagy becsületére szolgál — kár, hogy elkésseten tétetett, midőn már a gymnasiumi épület 3000 frtba került terve a kijelölt régi gymnasiumi telek számára készen volt és az építkezés halaszthatatlan égető kérdéssé vált, pedig új terv készítése az államnak ismét sok pénzébe és idejébe kerülne, kivált ha tekintetbe vesszük, hogy a tárgyalások hosszadalmasága a kincstárral az idővesztést még tetemesen növelnék.

A második álláspont Barthal József városi bizottsági tagnak a pár hét előtti közgyűlésen tett indítványa: építtessék a gymnasium a mostani helyen, de olyképp, hogy a Basa-utca is egyuttal oly módon szabályoztassék, hogy az új épület a Gallé-féle házszal egy vonalba hozassék. E javaslat keresztülvitele szükségessé tette volna a Stebler-féle emeletes ház megvételét vagy kisajátítását, mi által az új épület szabályos négyszög alakot nyert volna és a városnak a Kovácsy ház mellett egy eladható kis telke maradt volna. Ez indítványnak minden látszólagos tetszetősége mellett sok akadálya és hátránya lett volna. — Gazdasági tekintetből ez indítvány ellenkezik városunk anyagi érdekeivel. A Stebler-féle ház megvételé 16000 forintba került volna, kisajátítása sem igen leendett olcsóbb — pedig a kisajátítási törvény alkalmazását erőszakolni, parancsoló szükség nélkül soha sem kellene: mért sértse meg maga a város, ha éppen nem muszáj, saját érdemes polgárainak vagyoni érdekét? A kis utcában nyert telek legfeljebb 5000 forintért lett volna eladható s így a város fölöslegesen 11000 forintot adott volna ki, holott, ha volna pénz, sokkal égetőbb teendő volna, mint tisztán, állítólagos szépítési indokokból 11000 forintot kidobni — hogy mást ne említsék, a város rendszeres földt csa-tornázása, a közbvágóhid építése stb.

A mi a fő érvül felhozott szépítési érdekeket illeti, azok sem állják ki a tűzpróbát. A Kaufmann ház kiszögellése, nem hogy rontaná a tér összhangzatos hatását, hanem csak emeli — ha azt a városház épületének vonalára szoritották volna vissza, el lett volna a kis utcába dugva, holott így a piac bármely pontjáról előnyösen szembevetnik. A gymnasiumi épület visszashoritása a Galle-féle épület vonalába ugyanazon szépítési hátrányokkal járt volna; holott ha mostani helyzetében hagyatják, egészen szimmetrikus hatást gyakorland a Tárcay ház másik oldalán levő Kaufmann házzal. Mily furesán venné ki magát, ha a Tárcay ház egyik oldalán a gymnasium előtt széles utca terülne el, a másik oldalán pedig egy keskeny köz. Ha már csakugyan van a város szépítésére, utcai szabályozására oly sok felesleges pénz, pedig pótdáonk alapján tudjuk, hogy nincs, az utca szabályozást a Kaufmann-féle házról kellett volna kezdeni, hogy a két parallel utca között harmonia legyen. Nincs tehát semmi ok sajnálni azt, hogy ez indítvány tényy nem állik, főképp ha az új terv készítésével, a kisajátítási eljárással, esetleg pörrel egybekötött nagy idővesztés is, a finaciális hátránnyal városunkra nézve komolyan mérlegetetik. Barta! ur jóakarátát mindenestre el kell ismerni, de ezen javaslatát pártolni nem lehet.

A harmadik innár ténynyé vált álláspont az volt: épüljön a gymnasium mostani helyén, mert ez a miniszterium is beérte, mert ez új áldozatokkal, idővesztéssel nem jár, és a szépítési tekinteteknek, a fentebbiek alapján, legjobban megfelel. Nem vagyok szerencsés a városi képviselő testületben helyet foglalhatni, azért e helyen vagyok bátor a közfigyelmet felhívni arra, hogy a telek jogi rendezése alkalmával, a város érdekében áll kijelenteni azt, hogy a telket díjtalanul engedni át az államnak mindaddig, míg azon a városban állami közép tanodát fog fenntartani: ezt a magas kormány kétségkivül meg fogja tenni s így a város biztosítva van, hogy örök időkre állami közép-tanodája lesz. E tanintézet kultur fontosságát e nemes város lakosságának fejtegetnem nem szükséges: ettől ök ép úgy át vannak hatva, mint e sorok írója.

Dr. Margalits Ede.

Kivonat

Bács-Bodrogh megye központi választmányának Zomborban 1884-ik évi május hó 8-án tartott üléséből

2 szám.

kp. v. 1884.

Olvastatott a m. kir. belügyminiszteriumnak április hó 20-án 23472. szám alatt kelt indítványe, melyben felhívja a választmányt, hogy az országgyűlési képviselő választók 1885. évben érvénynyel birandó névjegyzékének a folyó évben eszközendő kiigazítása iránt akként intézkedjék, hogy e részben szükséges munkálatok az 1874. évi XXXIII., az 1875. évi VI. és az 1876. évi XVIII. t. c.-ben foglalt rendelkezések szigoru szem előtt tartása mellett — a megsabott határidőkben — pontosan teljesítenek.

Minek folytán a megyebeli képviselő választók névjegyzékének kiigazítására az 1876. évi XVIII. t. c. i. §-a alapján az országgyűlési képviselő választó kerületekbe a következő küldöttségek határozattal kiküldetni, ugymint:

I. Az almási választó kerület: 1. Jankovác, 2. Mélykút, 3. Felső-Szentiván, 4. Csávoly, 5. Réms, 6. Kisszállás, 7. Matheovics és 8. Tataháza községeibe az

A küldöttséghez:

Elnökül: Deák Zsigmond.
Tagokul: Boromisza Tibor,
Auer Ferenc.

Póttagokul: Garay József,
Deák István,
Csincsák János.

Melléklet a „Bácska” 39-ik számához.

Ugyanazon választó kerület: 9. Almás, 10. Kunbaja, 11. Madaras, 12. Bikity és 13. Borsód községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: Sándor István.
Tagokul: Arnold Antal,
Halm Emil.
Póttagokul: Nágl Nándor,
Barity István,
Bauer János.

II. A rigyicai választó kerület: 1. Vaskút, 2. Gara, 3. Katymár, 4. Rigyica, 5. Sztanisics és 6. Krusevlya községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Fülöp Kálmán.
Tagokul: Maison Mihály,
Oláh László.
Póttagokul: Ribovics András,
Pencz Ádám,
Pacher Béla.

Ugyanazon választó kerület: 7. Báthmonostor, 8. Csataalja, 9. Baracska, 10. Dautova, 11. Szántova, 12. Béregh, 13. Kolluth és 14. Gákova községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: Paul József.
Tagokul: Grün Ferenc,
Rogovits Ignác.
Póttagokul: Budánovits István,
Schwerer Lajos,
Rehák Nándor.

III. Az apatini választó kerület: 1. Apatin, 2. Bezdán, 3. Monostorszegh és 4. Kupuszina községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Bodnár Imre.
Tagokul: Raichl Péter,
Roheim Károly.
Póttagokul: Kapetanovits József,
dr. Kovács Kálmán,
Bosnyák János.

Ugyanazon választó kerület: 5. Prgl. Szentiván, 6. Szónta, 7. Ó-Szapár és 8. Dorozsló községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: id. Ertl János.
Tagokul: Sztankovits Lázár,
Zombory János.
Póttagokul: Rauschenberger Adolf,
Gaiszt Béla,
Brezsovsky Vazul.

IV. A hódásghai választó kerület: 1. Hódásgh, 2. Karavukova, 3. Bogojeva, 4. Déronya, 5. Rác-Militics és 6. Parabut községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Vissy József.
Tagokul: Willmann Mátyás,
Radovsich Endre.
Póttagokul: Szalay Frigyes,
Antits Jusztn,
Berez Károly.

Ugyanazon választó kerület: 7. Bresztovác, 8. Veprovác, 9. Filipova, 10. Lality, 11. Keresztúr és 12. Cservenka községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: ifj. Trischler X. Ferenc.
Tagokul: Lelbach Péter,
Schwerer Béla.
Póttagokul: Mártonfy Endre,
Karl Bálint,
Zányi József.

V. Az ujverbázi választó kerület: 1. Topolya, 2. Hegyes, 3. Szeghegy és 4. Feketehegy községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Molnár Miklós.
Tagokul: Jansz János,
Czirák József.
Póttagokul: Radimetzky Ferenc,
Decsi Dezső,
Weinrich Dániel.

Ugyanazon választó kerület: 5. Kula, 6. Ó-Verbász, 7. Uj-Verbász, 8. Torzsa, 9. Kucura és 9. Kis-Kér községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: Schlagetter Gyula.
Tagokul: Kármán József,
Harr Samu.
Póttagokul: Maximovits Lázár,
dr. Schneider Károly,
Luszkánzy Bertalan.

VI. Kernyajai választó kerület: 1. Bajmok, 2. Pacsér, 3. Ó-Morovica és 4. Bajsa községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Császár Péter.
Tagokul: Oszvald Pál,
Kunzabó Antal.
Póttagokul: Kovács Sándor,
Aradszky Jakab,
Szilvássy János.

Ugyanazon választó kerület: 5. Nemes-Militics, 6. Csonopla, 7. Kernyajai, 8. Ó-Szivac és 9. Uj-Szivaca községeibe

B. küldöttséghez:

Elnökül: Poppovics Dusan.
Tagokul: Jovánovits Mladen,
Kaich József.
Póttagokul: Zsupanszky Lyubomir,
Eiman Károly,
Preszly János.

VII. Az ó-kanizsai választó kerület: 1. Sándor, 2. Csantavér, 3. Martonos és 4. Ó-Kanizsa községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Matkovits Lajos.
Tagokul: Wagner Ferenc,
Eremits Milos.
Póttagokul: Poppovits Simon,
Mihályi Sándor,
Hajdufy Károly.

Ugyanazon választó kerület: 5. Ada és 6. Moholy községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: Poppovits Szilárd.
Tagokul: Sümeghy József,
Kelemen János.
Póttagokul: Kuglics János,
Gajsinovits Milos,
Ofner Lipót.

VIII. Az ó-becsei választó kerület: 1. Temerin, 2. Járek, 3. Turia és 4. Szent Tamás községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Zittl Róbert.
Tagokul: Dörner Márton,
Manojlovits Lázár.
Póttagokul: Lakatos Péter,
Sztójkovits Vazul,
Mikovits Kálmán.

Ugyanazon választó kerület: 5. Ó-Becse, 6. Földvár és 7. Petrovostellő községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: Vissy Károly.
Tagokul: Varga István,
Debelyácsky Izidor.
Póttagokul: Gortva Lázár,
Lakatos Béla,
dr. Hirschenheiter Alajos.

IX. A kulpini választó kerület: 1. Cséb, 2. Glozán, 3. Uj-Futtak, 4. Begecs, 5. Piros, 6. Kiszács és 7. Ó-Futtak községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Eigl József.
Tagokul: Zsigmond Gyula,
Herczeg Gyula.
Póttagokul: Szabó Péter,
Stelczer Frigyes,
Baruskovits István.

Ugyanazon választó kerület: 8. Kulpin, 9. Petrovác, 10. Bulkesz, 11. Despot-Szentiván, 12. Ó-Soóvé, 13. Uj-Soóvé és 14. Ó-Kér községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: id. Szalay Károly.
Tagokul: Bierbrunner Gusztáv,
Grigorievits Péter.
Póttagokul: Sigmond Göntér,
Hartmann János,
Papp Jakab.

X. A tovarisovai választó kerület: 1. Obrovác, 2. Ó-Palánka, 3. Német-Palánka, 4. Uj-Palánka, 5. Gajdobra, 6. Szilbás, 7. Pivnica, és 8. Paraga községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: Mezey Károly.
Tagokul: Mallin Károly,
Nagy László.
Póttagokul: Grucics János,
Sztójakovits Miklós,
Fischer Nándor.

Ugyanazon választó kerület: 9. Bács, 10. Vajska, 11. Bogyán, 12. Plávna, 13. Novoszellő, 14. Tovariso, 15. Bácsujfalu és 16. Bulkin községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: ifj. Ertl János.
Tagokul: Mladoniczky Vince,
Oltoványi György.
Póttagokul: Payerle János,
Mihailovits Mihály,
Marianovits Alajos.

XI. A titeli választó kerület: 1. Titel, 2. Lok, 3. Vilova, 4. Kovil-Szent Iván, 5. Gardinovec, 6. Felső-Kovil, 7. Mosorin, 8. Alsó-Kovil és 9. Káty községeibe az

A. küldöttséghez:

Elnökül: dr. Nagy Kálmán.
Tagokul: Marsics János,
Perkovác Ferenc.
Póttagokul: Iszakovits János,
Milovanovits Miklós,
Vracsarits Glisó.

Ugyanazon választó kerület: 10. Zsablya, 11. Gyurgyevó, 12. Goszpodince, 13. Nádaly és 14. Csúrogh községeibe az

B. küldöttséghez:

Elnökül: Raics Miklós.
Tagokul: Nagy Béla,
Vucserics Uros.
Póttagokul: Jancsó Ödön,
Mihajlovits Koszta,
Nikolits István.

Az ekként megalakított bizottságokba megválasztott elnök, tag és póttag urak megválasztásukról jegyzőkönyvi kivonatban oly fölhívással határozottak értesíteni, hogy az 1874. évi XXXIII. t. c. 32. §-szának pontos és szigorú betartása mellett, nevezetesen, hogy az egyes községekben a határidőt az összeírás eszközölhetése végett tűzze ki, s erről 8 nappal előbb értesítse az illető községet, hogy azt a szokásos módon közhírré tegye, a képviselő választók

névjegyzékének kiigazítását az 1876. évi XVIII. t. c. 1. §-a alapján rögtön ezennel határozatilag kitűzött s bezárólag folyó évi **junius hó 8-áig** terjedő záros határidő alatt eszközöljék.

Mínthogy továbbá az 1874-ik évi XXXIII. t. c. 21. §-a a megválasztott összeíró küldöttségi tagokat az előirt eskü letételére is kötelezi: felkéretnek a küldöttségi elnökök, tagok s póttagok arra is, hogy a kérdéses kiigazítási munkálatok tényleges megkezdése előtt, illetékes járási szolgabírájuknál a törvényes eskü letétele végett jelentkezzenek; a járási szolgabírák pedig ezennel utasítatnak, hogy a küldöttségi tagoktól az esküt vegyék ki, s az erről felvett jegyzőkönyvet a központi választmánynak haladéknélkül mutassák be.

Az egyes küldöttségek elnökeinek a hozzájuk beosztott községek országgyűlési képviselő választóinak 1884. évre szóló állandó névjegyzéke, és a kiigazításhoz szükséges rovatok ívek, oly felkéressel küldetnek meg, hogy a készítenő összeírás, illetve kiigazítási névjegyzéket is okvetlenül **betűrendben** szerkesztessék, és az, a kiküldött névjegyzékkel együtt, mely utóbbi minden javítás és bejegyzéstől megóvándó, a kiigazítási eljárás befejezte után azonnal lovas postával ezen központi választmánynak küldjék be.

Ugyancsak megküldetni rendeltetik alkalmazkodás végett az összeíró küldöttségek elnökeinek a központi választmány 1874. évi december hó 29. évi 4. kpv. sz. a. hozott az iránti határozata, hogy a nem urbéres községekre nézve, melyik azon szomszéd község, melytől a legkevesebbé megrót $\frac{1}{4}$ telek föld adója vétessék az 1874. évi XXXIII. t. c. 4. §-a alapján azon adómenyiségnek, mely az urbériséggel nem birt községekben a választási jog alapjául szolgáló földbirtok után fizetendő.

Az eddigi tapasztalatok alapján különösen figyelmeztetnek az összeíró küldöttségek tagjai az 1874. évi XXXIII. t. c. 1. §-ának a választók életkorára vonatkozó rendelkezésére, azon oknál fogva is, hogy a választók netán kétségbevonat személy azonossága könnyebben megállapítható legyen, mívégből is mulhatlanul szükséges, hogy a névjegyzékeknek az életkort előtűntető rovata a lehető legnagyobb pontossággal töltsék ki.

Mínthogy továbbá a névjegyzékekből évenként készítenő statisztikai kimutatások összeállítása nagy mértékben megnehezítették azon eljárás által, mely szerint némely választó a választói jogosultság alapját előtűntető rovatokba több jogcím alatt jegyeztetik be, még egy más választónak jogcíme egyetlen egy rovatban sem tüntették ki: ennél fogva felhivatnak az összeíró küldöttségek tagjai, hogy a névjegyzék kiigazításánál egy-egy választót csak egy jogcím alatt vegyenek fel, és ezen jogcímet az illető rovatban pontosan vezessék be.

Végre az egyes községek előljárói az 1874. évi XXXIII. t. c. 32. és 35. §-ainak rendelkezése folytán első sorban az elnök által kitűzött összeírás határnapot a községben legalább 8 nappal előbb a szokásos módon közhírré tenni kötelesek, azután a községükbeli választók összehívásánál, a névjegyzék kiigazításánál jelen lenni, és a szükséges felvilágosításokat megadni tartozván, a törvényben előirt ebbseli kötelességük teljesítésére azonnal rendeltetnek felhivatni, hogy az eddigi hazafias szokást megtartva az összeíró küldöttségeknek — a szükséges előfogatokat díjmentesen szolgáltatassák ki K. m. f.

Jegyzette s kiadta:

Hauke Imre,

megyei aljegyző, mint a közp. vál. jegyzője.

Torzsa község százados fennállásának emlékére.

(Famler Gusztáv Adolf ottani ev. lelkész könyvének ismertetése.)

Mielőtt Torzsa község tulajdonképeni alapításának (1784. év május hó 15-én) történetét előadnám, szükségesnek tartom egyrészt Bácsmegeye déli részének rövid régészeti történetét előadni, annál is inkább, mert Torzsa község határában számos régészeti adat találtatott eddig és még most is található; másrészt ezen adatok nyomán, azon csekély történeti adatokat előadni, melyek habár szerény mértékben, de mégis azt bizonyítják, hogy Torzsa község a mostaninak alapítására előtt pár száz évvel még létezett. Vegyük mindenképp előbb Bácsmegeye déli részének talaja fekvését szemügyre.

Az egész terület, mely a telecskai dombtól a Fruska-Goráig terjed, nem egyéb egy nagy laplalnál, mely néhány ezer esztendővel ezelőtt vízzel lehetett borítva. E körülmény mellett az tanuskodni látszik, hogy a föld még mai napig is iszapos.

További bizonyított tény az is, hogy még előtt a Duna mostani útját a Vaskapun keresztül

vette volna, ezen egész mély sík a folyam vizétől volt elválasztva, s nagyon valószínű, hogy tulajdonképeni folyása a mostani telecskai dombok mellett vezetett el, s csak később tért mostonai medrébe. Ezt bizonyítja továbbá ama történelmi adat, mely szerint a rómaiak is ezen vidéket „mare dulce” azaz édes tengernek nevezték; így tehát ezek idejében is nagymennyiségű vízzel lehetett elborítva.

Ezen még most is számos mocsarakkal telt vidékek első lakói a kelták lehettek, a mely nép, mint nomád törzs, a telecskai dombokon telepedvén meg, csordái számára a mély sikon bő legelőkre talált. A keltáknak számos nyoma maradt fenn, kiváltképen sírokból; így például Cservenkán egy izben 20 régisírt ástak föl, a melyek legnagyobb valószínűséggel kelt (celt) sírok. A kelták után a vidéken a Jazigok lovas népe uralkodott, mely nem egy bajt okozott a romáinak. Ezek után a hunnok vették birtokukba ezen vidéket, a kik a magat „Isten ostará”-nak nevezett Attila királyuk alatt az egész akkori világot rettegésben tartották. A hunnok után az avarok ezek után a bolgár származású Bodrigok vették birtokukba ezen vidéket, míg végre a 888. évben a magyarok birtokába szállott át. Ezen időtől kezdve — a történelem lapjain — magyar nevű községeket találunk, így a többi között Torzsa is. Ez az 1522. évben legelőször „Tarca” néven tűnik fel, s akkor 29 adózával bírt. A mohácsi vész következtében azonban egy időre eltűnik a történelem lapjairól, míg nem az 1554., 1570. és 1590. évben ismét rábukkanunk, de ekkor még csak mint 10 adófizetővel bíró községre.

Ezután már végkép eltűnik, de a legnagyobb valószínűséggel csak török falúvá alakították, a mit Torzsa határában még most is található mecsetek romjai bizonyítan látszanak.

A zentai csatával végkép megszűnő a török uralom, Bács megyében romlásnak indult az általuk kizárólag birt községek, így a többi között Torzsa is rommá lett és egy időre ismét eltűnt. De azért teljesülnie kellett ama régi közmondásnak: „Romba dül a régi kor és jön az újkor, és a romokból új élet támad”. És ezen újászületés meg is történt II. József császár idejében, aki népének jólétét szívén hordva iparkodott minél virágzóbb állapotot teremteni birodalmában, és azt csak azáltal vélte elérhetőnek, ha birodalmának, a török háborúk következtében elnépeltelenedett részeit lakókkal újra népesíti, és azáltal a paragon heverő szántóföldeket ismét hasznavehetőkké teszi. Főhivatása volt a Rajna és Mosel melléken Pfalz és Lotharingiából hozni új telepítvényeket. Azért az ide település céljából felhívást menesztett oda, mely felhívás következőképen hangzott:

Mi II. József, Isten kegyelméből választott római császár, magyar, cseh, lengyel stb. országok királya közhírré tesszük, miszerint mi, magyar királyságunkban, Galicia és Lodomeriában sok lakatlan pusztát és üres vidékeket bírnak, melyeket német gyarmatosokkal benépesíteni elhatároztuk, különösen a felső Rajna vidékeivel.

Végül azt ígérjük meg felsőleges fejedelmi hatalmunknál fogva, hogy minden beköltözendő család:

1. Teljes vallásszabadságot élvezhet, valamint valamennyi vallásfelekezett keresztényes neveléséről gondoskodva lesz.

2. A munkások a megkívánandó szántóföld és legelővel, valamint vonóműveléssel és házieszközökkel javadalmaztatnak.

3. Minden család rendes új házzal és kerttel ellátatik.

4. Mesterek, kézművesek azonban csak a legszükségesebb házi eszközökkel láttatnak el, e mellett a mesterembereknek, hogy mesteri szereiket megszerezhesék 50 frt fizetetik ki minden egyesnek.

5. A család legidősebb gyermeke katonamentes.

6. Minden család, Bécsből leendő lakhelyéig ingyen vitetik el; azután a gondoskodás mindaddig tart, míg a család képes leendő önmagát fentartani.

7. A bevándorlók részére, kik akár az úton, akár az éghajlat változása folytán, vagy más oknál fogva megbetegednek — oly gyorsan, amint csak lehetséges egészségük helyreállítására — kórházak alapítanak; a betegek gondos, ingyenes gyógykezelésben részesíttetnek.

Vége 8. Az új bevándorlók részére a telepítés napjától 10 éven keresztül teljes szabadság engedélyeztetik, mely idő alatt minden néven nevezendő adóktól is mentesek. A 10 év leteltével azonban, mint a többi bennlakók is, fizetni kötelesek.

Mely határozatot és közmegjegyzést mi az igazság és jog nevében cs. kir. peccsétünkkel megpecsételjük és megerősítjük. Kelt Bécsben, 1782. év szeptember 21-én. József m. p.

A mint ezen felhívás a rajnamelléki városokban közhírré vált, rögtön tömegesen jelentkeztek a kivándorlók. Volt közöttük természetesen számos munkakerülő is, ki a fényes ígéretekől csalogatva azt vélte, hogy itt Magyarországon sülve repül az ember szájába a veréb. A jelentkezőket összeírták és azután előbb Nürnbergbe, onnan Bécsbe szállították, hol aztán őket felosztották a szerint, a mint kívánták és vagy Lengyel, vagy Magyarországra a betelepítendő helyekre szállították. Minthogy azonban akkor, a midőn a pfalzi és rajnamellékiek Bécsbe érkeztek, már Lengyelországban elegendő települő volt, ezeket mind déli Magyarországra, Bács megyébe szállították és telepítették le. Az utóbbiakból alapították Torzsa községet 1784. május hó 15-én. Nem lesz érdektelen itt nézetem szerint elmondani a telepítés és település módját, valamint a települő új lakosság szokását, hozzásimulását az itteni viszonyokhoz. Midőn az első bevándorlók Zomborba a telepítő hivatalhoz érkeztek, valamennyiük összes családtagjaival jelentkeznie kellett, s itt egyszersmind elszedték tőlük régi okmányait s helyébe könyvecskéket adtak, a melyekbe a családfelek, valamint a 10 éven aluli és felüli gyermekek nevei be voltak írva. Ezen könyv átvételétől kezdve, a felhívásban megígért valamennyi kedvezményben részesültek. Ugyanis minden 10 éven felüli családtag 2 krt és egy itce lisztet, a 10 éven aluliak csak 1 krt és 1 messzely lisztet kaptak; ezenkívül még kevés fát, szalmát és ecetet. Ezen szereket mindig egy hónapra előre kikapták, és csak addig részesültek ezen kedvezmény-

ben, míg saját lakházukba és vagyonukba betelepítve nem voltak, s ennek következtében önmaguk kereskedtek meg kenyérükért. Minthogy azonban csak megérkezésükkor kezdtek lakházakat építeni, egyelőre a szomszéd Hódságh, Deszp.-Szt.-Iván, Pivnic, Petrovác, Kucura és Kula községekbe szállásolták őket. Ezen időigényes tartózkodási helyükön nagy baj volt rájuk nézve az, hogy az itteni népek nyelvén beszélni nem tudván, azokkal nagyon keveset érintkeztek; mindazonáltal nagyon szívélyesen fogadtattak, sőt megérkezésükkor ünnepélyeket is tartottak. Nem lesz érdektelen itt e helyen most említeni Torzsa község eredeti tervezetét, valamint felépítését és azt is, hogy mennyibe került.

Az egész község három egymással párhuzamosan haladó utcára volt felosztva. A középső volt a legszelebb, s egyszersmind az országot ezen vezetett keresztül. Ezt főutcának, a fölé keletre fekvőt zveibrükkeni utcának, míg a nyugatra fekvőt pfalzi utcának nevezték el. Ezekon kívül volt még két ugynevezett külső sor, egyik a keleti, a másik a nyugati részen.

Minden egyes házáért a következő munkabért fizettek: a tömésért 16 frt, vakolásért 19 frt 15 kr., keményért 3 frt 12 kr., tűzhelyért 30 kr., két kemenceléből 24 kr., 2 tűzfalért 2 frt, 4 ajtófélfalért 2 frt 24 kr., 5 ablakfélfalért 1 frt 12 kr., padlásért 2 frt 30 kr., háztetőért 14 frt 17 kr., nádlás 6 frt 50 kr., 4 szimpla ajtóért 3 frt 44 kr., 3 ablakért 3 frt, 2 kályháért 6 frt.

Tehát a munkáért ennyit fizettek, míg a hozzávaló anyagot 106 frt 58 krron számították, s így egy ház körülbelül 200 frtba került, tehát az egész község 50000 frtba.

Minden egyes család a házon kívül kapott még: 1 tehenet, 1 ágyat, 1 szalmaszakót, 1 takarót, 6 zsákot, 1 teknőt, 1 vödört, 1 baltát, 1 fejszét, azonkívül 4 lovat, 2 feket, 1 favillát, 1 kaszát fenékövel, 1 szekeret stb. Továbbá mindezekon kívül kapott még minden egyes család féltelek földet a hozzá tartozó réttel és végül egy darab kerti földet. Ezen földet a netáni panaszkon elkerülése végett nem egy darabban, hanem 10 részre osztva kapták és pedig: 6 db szántóföld, 2 db rétföld, 1 kert és 1 szérűt, az egész pedig egy volt beosztva, hogy mindenkinek a községhez közelebb és távolabba fekvő földrészt jutott. A mesteremberek sem földet, sem lovakat nem kaptak, hanem a házon és a házi szükségleteken kívül, a számszámok beszerzésére 50 frtot.

A kimért határt karóba tűzött szalmacsomókkal jelölték meg. A települők többnyire tönkre jutott mesteremberek levén, s mint ilyenek a pórmunkába kezdve sok neveléses dolgot követtek el. Ezen járattalosságuknak az lett következménye, hogy jóllehet vettek, de mitem arattak, teljes szegénység állott be egyes családoknál. Ezt még nagyobb fokban nevelte a közöttük kiütött betegség, melynek következtében sok munkaerőt veszítettek; de másrészt terhes volt rájuk nézve az is, hogy már a legközelebbi évben új települőkkel kellett saját jószágukon mindaddig eltűnni, míg nem épültek. Ez új települőkkel azután több már elszegényedett család eladva holmiát, ez új telepre költözött át.

Torzsa község határa 1784. évben, tehát alapítása alkalmával 8657 holdból állott, ezen földet pedig 223 bevándorlott kezelte s művelte. Azonkívül volt még 27 szellér, kiknek nevei eőtűnk ismeretlenek.

Továbbá még említésre méltó lehet az imaház, a két paplak, a faluháza, kórház és uradalmi koresma valamint még a mézszárszék is. — A tekintetben hogy mennyien lettek a 250 házba telepítve, hiteles adatokkal nem rendelkezünk. Azonban az 1786. évről összeírási kimutatás jegyzetekkel együtt maradt vissza reánk. Ennek tartalma a következő: bevándorlottak a fenn nevezett országból: férfi 265, nő 257, lengény 107, leány 94, gyermekek 282, béres 18, cseléd 14, összesen 1027.

Ezek, rajhoz hasonlóan Pfalz, a rajnamelléki Poroszországból és Elzászból jövének. A község még mai napig is zveibrükkeni és pfalzi utcákkal bír. A bevándorlottak között sok olyan akadt, ki ősi hazája iránti szeretettől indítatva szülő városának nevét vette fel. Jelen század elején Würthenbergből még számosan jöttek. Torzsa községnek valamennyi lakói protestánsok voltak, és pedig legnagyobb részben lutheránusok.

A szabad 10 évnél letelte után, tizedet kellett adó fejében a kinstárnak adni, mely tizedek gyűjtésére az uradalom ispánokat rendelt ki. Ez újítás nem kevésbé visszatetszett a bevándorlottaknak, s ennek következtében csomóan ki is vándoroltak. Egy régi okirattól kitűnik, hogy az 1794. évtől 1804. évig összesen 86 lélek vándorolt ki Oroszországra. Az 1805—1807. évig összesen 153. Torzsa község a buza nemekben igen gazdag, mely természetmennyeket eleinte Újvidékre, Palánkára, Zomborba, később miután a Ferenc csatorna kiépült (1792—1802.) Verbászra és Kulára szállították.

Jelenleg azonban az új Ferencz József csatornával bír, mely 1872. évben épült ki és Kis-Szatárnál a Ferenc-csatornából kiágazva, községünk mellett halad el és Újvidéknél a Dunába szakad. E csatorna tette Torzsa a gabona kereskedésnek középpontjává. Az új budapest-zimonyi vasút azonban jelentőségét mintegy csökkenti látszik. A kicséplés eleinte lovakkal, később cséplő, legújabbban pedig gözcseplőkkel történik.

A nép a gabonaműveken kívül takarmányt és kendert is termeszt. A szőlőművelés mellékes. Legújabbban Pékla pusztán rizst is termesztnek. A község gőzmalommal is bír, melynek lisztje az egész környékben nevezetes. Azonkívül 1882. év óta évenként 2 vásárral bír.

Ezen öröndetes haladás mellett meg is szépült már községünk, így jelenleg már alig találhatni 1—2 József korából való házat.

Szép és kellemes a község környéke és vidéke is, jóllehet nyáron többször vagy szerfelett sok égi háború, vagy nagy szárazság lepi meg, de mint mindennek úgy ennek is vannak fény és árnyoldalai is. Hogy a község és határa egészséges levegővel bír, onnét magyarázható ki, mert soha itt emlékezett óta még nem uralkodott járványos betegség, jóllehet az

összes szomszéd falukban ilyenek sűrűen előszoktak fordulni. Azt, hogy a járványos betegségek lábra nem kap, talán a derék jóra való községi orvosoknak is köszönhető.

Többször tűzvész is támad, melyet azonban a nép szorgalmas segítése rendszeren még csirájában elolt, s így 1—2 háznál soha több nem égett le.

Legnagyobb bajt és kárt csak a földár okozza, mely nem ritkán éveken keresztül a földnek 1/3-ét hasznavehetetlenné teszi, de ezen segítettő nagyságos Schmausz Endre ur, Bács megye alispánja, fáradhatlan s lankadatlan buzgalmával odahat, miszerint községünknek jólétét, emelkedését és fejlesztését mennél jobban előmozdithassa.

A község építése alkalmával egyszersmind községházunk is a többi házakhoz hasonlólag épült. Ott állott ugyanis, hol jelenleg derék jegyzőnk háza áll, s akkor egyszersmind jegyzői lakul is szolgált, később azonban izlésebben épült fel. Még később ezen épület egészen a jegyzők használatára fordított és helyébe az 1859. évben a nagy utcán a reform. templom mellett épült fel új községházunk.

Említésünk szerint, Torzsa község különösen az utolsó években emelkedett, ugyanis 1865. évben postahivatal, 1872-ben gyógyszerár állítottatott fel. 1874-ben megvette a község 172865 frt 41 kron 5 évi részletes fizetés mellett a kincstári legelőt. 1881. április 30-án bekebelezetett Pettau pusztát. 1882-ben megvette 37200 frton az italméresi jogot, ugyanekkor a községnek megengedtetett, hogy az árva pénzét ott helyben kezeltesse. 1883-ban Pettau pusztát 356 holdra menő területre legelő célokra vétetett meg. 1883-ban fizetett községünk Pettau pusztáról egyenes adóban 4112 frt 49 krt. Az 1884. május 15-én tartandó jubileum-ünnepélyre községünk 2000 frtot szavazott meg, mely összegből 1300 frt emlékszóbor megvásárlására fordítatik. Ezen emlék szobor azonban csak 1885. év február hó 21-én fog Budapestben bevásároltatni. Ezen emlék-obelisk szürkés színű, 3 méter 52 cm. magasságú, lesz, a következő felírással: az első oldalon „Torzsa községe telepitetett II. József császár alatt 1784. május 15” a második oldalon „die Gemeinde Torzsa wurde unter Kaiser Josef dem II. im Jahre 1784 den 15. May angesiedelt” a harmadik oldalon „Állította százados fennállásának emlékére 1884. május 15-én” a negyedik oldalon „Errichtet zum hundertjährigen Jubiläum den 15. May 1884.”

MELOLONTHA.

— Gazdaszasszonyok figyelmébe. —
Május hó. — Egy új iparág. — Potage consommé à la Melonthe. —
Cserebogár-cuspszáj. — Olajütés, stb.

Cserebogár, sárga cserebogár. . .

Május . . . mennyi költészet e szóban!
Melyik fűzfa és nem fűzfa próta nem merített e szóból a költői vénát! hisz a tavasz, fecske, szellő, zephyr mind rokon fogalom a májussal; sőt analogia útján még azt is kitudnám sütni, hogy az ifjúság, szerelem, sőt a hódvilág is közel atyafiságban állanak e hónappal. Ezer vétek, hogy kalendárium csináló professzorunk Monte dégoi dr. Albert Ferenc mostanság oly gyakran szokta spēkeli e poétikus hónapot esővel, széllel, sőt ott borzalom! még fagygyal is, hogy az újabb nemzedék ma-hónap csak a költeményekből fogja ösmerni az igazi májust.

A gazdát azonban nem csak a kalendárium csináló szél, eső és fagyot jövendőlkedve szokta keseríteni, de más is, aminek kiváló gyönyörűsége telik abban, hogy a zöldelő liget mezőn gyönyörködő gazda jó kedvét alaposan megrontsa. Ez a „más” — a Melolontha.

A mélységes tudományok csarnokába be nem vezetett naiv egyének okvetetlen azt fogják hinni e romantikusan csengő név hallatára, hogy valami olympusi lakó Istenről van szó, aki ha nem is egészen Isten, legalább olyan fiók Istenke. A kevésbé költői lelkek valami randa féregnek fogják gondolni e név viselőjét. Egyik sem találta ki. A melolontha nem más, mint a népdalok hőse — a cserebogár botanikus, akarám mondani tudományos néven.

Hogy a szíves olvasó sokáig ne ringassa magát azon hitben, hogy magas költői hangon kezdett soraim bonyodalmanak a parnaszus, megoldásának színhelye pedig az olympus lesz, eleve megmondom, hogy cserebogárról írok, arról a csodálatos teremtményről, amelyik 3 évig változtatja ábrázatát, míg azzá lesz; amelyik minden metamorphosisában, föld alatt, föld felett réme a gazdának. Na meg aztán elmondom azt is, hogyan készítik a cserebogár cuspszajt.

A cserebogár jó izlésű bogár, az év legszebb hónapját választja arra, hogy magát a szerelem rózsá-láncával párjához kösse. Alig történt meg a nász, az ifjasszony mintegy 6 hüvelyknyi mély lyukat fúr a földbe és ide rakja petéit. A lárvák amint kikelnek piszkos sárgás-fehér színűek s egészen lágy tapintatúak; olykor megnőnek másfél hüvelyknyi hosszúra is. Maga a teljesen kifejldött cserebogár csak rövid ideig él, de lárvája három évet igényel a teljes kifejldésre s ez alatt erős rágonyaival minden tavasszal hozzá fog a pusztításhoz, a fűvek gyökereit annyira leesi, hogy gyakran nagy foltokon ki vész a gyp. Májusban ezrivel lepi meg a cserebogár a fákat; pasztitása ilyenkor a legkönnyebb. Ha az illető fát meg-rázzuk mind lepötyög és vastagon teríti a fa alját, összesepere agyonverhetjük ő kelméket. Az összeszedett cserebogár kitűnő hizláló táplálékot szolgáltat az apró jószágoknak és disznóknak. Avagy a comoszt közé keverhetjük.

Egy praktikus német professor azt is kitalálta, hogy a cserebogár nemcsak mint állati táplálék, nemcsak a comosztól értékesíthető, de olajütésre is alkalmas. E csodabogár olaj készül pedig a következő módon: Egy fazekat megtöltük cserebogárral, leforrázva azokat, megöljük; a fazék karimájára egy sűrű sodronyhálót erősítve, egy ugyanolyan nagyságú fazékra borítjuk, amelyikben egy kevés víz van. Az összeborított két fazekat kenyérsütés után sütt kemencés téve, rövid idő alatt a felsőből az alsóba igen tiszta olaj csepeg, az olaj aztán a vízzel lekanalazható, 5 liternyi cserebogárból egy liter olajat nyerhetünk

ez uton. Könnyebb olajnyerési mód, ha a bogarakat egyszerűen kisajtoltjuk. Így természetesen nem kapunk oly tiszta olajat, de még mindég alkalmas lesz nagyobb gépek kenésére és szíj-szerszám konzerválására. A vízszamaradt rész épp úgy felhasználható mint a sajtolatlan cserebogár komposztra vagy állati táplálékul.

Ha valaki átálja a kedves kis állatokat ilyen prózai módon a dísznövel feletlenül, vagy olajat ütni belőle, vagy pláne a trágyadombra vinni, annak nem tudok mást ajánlani, mint hogy — egye meg. Nem tréfálok — egye meg! A kihalniaknál ez delikatesse, miért ne lehetne nálunk legalább cuspáj? A minapában beszéltem egy kihalniakból jött hiteitővel, s ez megesküdött a kalendárium minden szentjére, hogy a cserebogár pástétom, meg a cserebogár leves veteke-dik a kolozsvári káposztával, meg a legfinomabb potage de bouillon-nal. — Én a ki már ettem csigabiga pecsenyét, rántott békát, koiibri vesét (á la „Hirn mit Nirn“) és a fiam edeleket teljesen élvezhetőknek találtam, sőt a kvargliuak elébe is teszem azokat: szavainak teljes hitelt adok. De hát miért is ne?! Ki nem evett még ráklevest? Mivel tisztább állat a rák a cserebogárnál? A rák mindenféle férget és döglött halat eszik, míg a cserebogár a fák, fűvek legfinomabb részével él. Régen megmondta egy nagy filozofus, hogy mindenben van logika, csak a Speizcetliben nincs, de igaz is van.

Ime a cserebogár leves recipije:

Az állat azon elevenen forró vízbe dobándó, szedd ki ismét gyorsan, öblinesd meg néhányszor, aztán szedd le szárnyait és fejét. Törd meg mozsárban, pirisd meg forró vajban, aztán izlésed szerint különféle fűszerekkel vegyítve, főzd meg a pépet és törd szitán át s aztán mint a Liebig-féle Fleisch-extraktot használj fel a leves készítéshez, s kész a „potage consommé á la melonthe.“ Vagy mint vaját kend pirított zsemlyére és edd meg. Hogy rosszat ne álmódjalj tőle, igyál rá egy pohár magyarádit.

Nem rossz csemege az sem, ha a lefejezett és szárnyaitól megfosztott cserebogarat forró cukorban megcandirozzuk. A ki nem hiszi, próbálja meg.

Bombay Dezső.

Anyám névnapján.

I.

Oh anyaszív! te kiapadhatatlan
Forrása amaz érelemnek,
Mit ugy neveznek: szeretet!
Mégmérhetetlen mély; miként a tenger,
Hol anny drága gyöngy terem,
Mivel egy új világot is lehetne
Alkotni, mely szebb volna, szebb ezerszer
E porból alkotott világnál!
Oh anyaszív! a jóság annyi csöppje
Van rejtekedben, mint ahány a csillag
A végtelen menny boltozatján.
A csillagok lehullnak, oh de
Te sohasem fogsz és ki nem apadsz!
Szelidebb mint a holdfény, s lángolóbb
Miként a nap!
Virágzóbb, mint keletnek
Legdúsabb, hervadatlanabb mezője,
Oh anyaszív: a te világođ,
Mi szép, mi jó, mi gazdag egy világ!

II.

Ha olykor csöndes otthonodban
Előtted meg-megjelenek,
Ki annyiszor valál miattam
Hálátlanért borús beteg;
Bús homlokod párnádra gond közt
És aggalom közt fekteted:
Oh tudd az égnek nagy boszúját
Elszenvedé már gyermeked!

Mit a szülői ház nem ismer,
Az élet itt rá megtanít;
Viselni balszerencse jármát,
Mellőztetések kinjait.
Fogadj hát vissza ujra és bú
Ne sértse drága kebledet:
Oh tudd a bánat könnyeit már
Elsírta régen gyermeked!

Hozd vissza ártatlan világon,
Melyben sosem bántottalak;
Melyben szívem még tiszta, ép volt,
Nem ilyen átkos, romlatag;
Midőn bölcsőm fölött szemednek:
Orzó világa reszketett! — —
Oh legyen ujra boldog béke!
Es ujra gyermek — gyermeked!

III.

Ha megtalálsz te halni jó anyám,
Utánad én is sírba mék!
Ha megtalálok halni jó anyám,
Oh nélkülem hogy élsz te még?

Ha végórád előttem üt,
Ha végórám előttem üt;
Elváltan itt is gyötrellem,
A föld alatt is üdv — együtt!

Völgyi Gusztáv.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTER. *)

Kozmata Ferenc es. k udvari fényképész Buda-
pesten, országszerte előnyösen ismert fényvirdáját Se-
bestyéntér 4. szám alatt levő saját házába helyezte
át, mire felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb öngyógy
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögésmél,
gégebajknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.
30-15

Kozmata Ferenc
es. k udvari fényképész
most Sebestyéntér 4-ik szám,
(saját házában)
ezelőtt (Károlyföldi utca 2-ik szám).

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

HIRDETÉSEK.

Alólirott a n. é. közönségnek
köztudomására adja, hogy Zombor
bel-városában 34. ö. i. sz. a. házát,
Ráncsova és Obzirban elfekvő 42
hold szántó és szőlőföldjét, szabad
kézből eladja. Mindazok, kik eme
ingatlanokat megvenni akarnak, az
eladásból meghatalmazott és meg-
bizott férjnél jelentkezhetnek.

Kulán, 1884. május 7.

Gvosgyák Gáborné,
sz. Francz.

86. sz.

vh. 1884.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy Rosenstock
Lipót német palánkai lakos felperes részére Pelvay
M. hály gajdobrai lakos ellen 168 frt tőke és járulé-
kai erejéig a palánkai kir. járásbírósnak 1718./p.
1883. sz. elrendelő és kiküldő végzésével Gajdobrán
1883. június hó 11-ik napján, bíróságilag lefoglalt 510
frtra becsült ingóságok, u. m.: lovak és kocsik, a
palánkai kir. járásbírósnak 462./p. 1884. számú vég-
zése folytán 1884. évi május hó 17-ik napján délelőtt
9 órakor Gajdobrán alperes lakásán nyilvános árve-
rés útján azonnali készpénzfizetés mellett eladatni
fognak.

Kelt Palánkán, 1884. évi május hó 4-ik napján.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

127. sz.

végr. 1884.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.
c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a
hódsághy kir. járásbírósnak 340. számú végzése által
Pávlov Mária bácsufalusi lakos javára Paulov Adám
bácsufalusi lakos ellen 910 frt tőke, ennek 1879. évi
december hó 28. ik napjától számítandó 8% kamatai és
eddig összesen 70 frt 90 kr perköltség követelés ere-
jéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírósá-
gilag lefoglalt és 902 frt 90 kr-ra becsült 3 darab ló, 1
darab tehén, 100 darab anyabirka és bárány, 1 lóter
és ágyneműek s más gazdasági eszközökből álló in-
góságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 743. ik sz. kiküldést rendelő
végzés folytán a helyszínen, vagyis Bácsufaluban, a
közszékházánál leendő eszközzésére 1884. évi május hó
23-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűze-
tik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegy-
zéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében
a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Hódsághy, 1884. évi május hó 10-én.

Mortenson Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

Egy két szobából,

konyha, pince, élés kamara stb. kel-
lékekkel ellátott lakás, elköltözés
folytán azonnal kiadó.

Bővebb értesítést ad

Vagemann Simon.

2-1

IDEI TÖLTÉSŰ

mindennemű

az európai összes gyógyforrásokból

közvetlenül megrendelt és teljes készletben levő

természetes

ÁSVÁNYVIZEK

kaphatók: FALCIONE GUSZTÁV kereskedésében ZOMBORBAN.

*-1

Nincs többé fogfájás!

DOM MAGUELONNE főnök a tisztelendő benediktinusoknál **Soulacban** (Gironde)

FOG-SZERE

használatát által.

Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főltalva 1873. Boussard Pierre prio által.
1 palack 1., 2. és 4 frt, por 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.

Eau de Zenobie erősítő, megtartó és egyedül képes a szín visszaállítására ép úgy a hajnál, mint a szakállnál, azt hajlékonyra teszi és növeszti, 1 palack.
Tincture du dr. Richard a haj eredeti színének visszaállítására, rögzíti a színt, 3 frt 1 palack.
Eau de Phénix I. kitűnő szer a haj színének visszanyerésére, 2 vagy 3-szori használatra minden további eljárás nélküli előtte vagy utána.
Eau de Phénix II. ugyanezen eredménnyel mint az I. sz., siker 2 nap után.
Gouttes du dr. Thompson szak-ill-festőszer, könnyű használat és gyors siker.

Lotion végétale Cephaline, jótékony a fejmosásra egyszersmind a hajnövesztésre.
Arnicaire toilette. Egyedüli szer mindenféle bőrbetegségek, kiütések, égések stb ellen.
Parfümök, nagy választéka az ismert angol és francia illatszereknek.
Poudre fleur de riz de Lahore, elismert legjobb rizspor, finom illattal.
Glycerine anglaise, kitűnő szer a bőrnél fagyások ellen stb.

Függönyök a nagyban eladásra

A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.

Raktár Zomborban: Heindhofer Robert és Weidinger S. és Zs. uraknál.

Burgstaller Sándor

fűszer-kereskedésében

Bezdánban

egy a magyar, német és szerb nyelvet beszélő segéd f. év június hó 1-én felvétetik.

Közelebbi felvilágosítást ad a fentnevezett.

IDEI TÖLTÉSŰ

mindennemű

az európai összes gyógyforrásokból

közvetlenül megrendelt és teljes készletben levő

természetes

ÁSVÁNYVIZEK

kaphatók: **HRABOVSKY és SZTRILICH** kereskedésében **Zomborban.**

Fényképezési műterem Zomborban.

Van szerencsém a tisztelt műpártoló közönségnek szives tudomására adni, hogy

fényképek felvétele

a legkisebb alakban, úgy életnagyságban is, általam a kor igényeinek megfelelő módszerek után legsikerültebben és elegáns kivitelben készíttetnek.

Az ugynevezett »Heisspresse« igénybevételével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **fényes (Hochglanz) fényképeket** állítok elő, oly finom modorban, mint ez csak az elsőrangú fővárosi műtermekben kapható.

Hivatkozással több évi sikeres működésemre, kérem a nagyérdemű művelt közönség minél számosabb látogatását és pártolását, már azért is, mivelhogy az árak nálam igen szerények.

Kiváló tisztelettel

Sztojanovits T.

fényképész Zomborban, Jakobsics ur házában.

62. sz.
vh. 1884.

Árverési hirdetés.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy a palánkai kir. járásbírósnak 902./p. 1884. sz. végrehajtást elrendelő végzése folytán Marczikics Márkó n. palánkai felperes részére 500 frt tőke és jár. erejéig Schön Hermina és Biermann Róza német-palánkai lakos alperesek ellen Német-Palánkán f. é. március hó 23-ik napján, bíróság lefoglalt 594 frt 10 krra becsült ingóságok, u. m. szobabutor, ágy és ágynemű, ruha és követelésből álló ingóságok a palánkai kir. járásbírósnak 1047./p. 1884. sz. végzése következtében 1884. évi május hó 15-ik napján délelőtt 8 órakor Német-Palánkán alperesek lakásán nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetés mellett eladni fognak.

Kelt Palánkán, 1884. évi május hó 4-ik napján.

Haba István,
kir. bír. végrehajtó.

Pályázati hirdetés.

F.-Kovil községnél üresedésbe levő községi irnoki állomásra, a következő feltételek alatt ezennel pályázat hirdetjük.

1. Évi fizetés 300 frt o. é. készpénz a község pénztárából s szorgalmához és képzettségéhez mérten némi mellékjuttalomban.
2. Pályázótól a magyar, német és főleg a szerb nyelvben szó és írásban való teljes jártasság megkívántatik.
3. Az állomás f. é. június hó 1-ig elfoglalható.
4. Jegyzői képesítési bizonyítvánnyal ellátott egyének előnyben részesülnek.
5. Okmányokkal felszerelt kérvények alulírott jegyzőhöz f. é. május hó 24-ig benyújtandók.

F.-Kovilon, 1884. évi május hó 8-án.

Grósch Vilmos,
h. jegyző.

2938. sz.
kig. 1884.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye hódásági járásába kelezett Bácsujfalu községben üresedésben levő községjegyzői állomásra ezennel pályázat hirdetjük s a választás megejtésére határidőül folyó évi május hó 24 napjának d. e. 8 óraja tűzetik ki.

A jegyzői állással következő javadalmazás van összekötve:

1. Készpénzfizetés	105 frt	—	kr.
2. 25 hektoliter buza, váltáság ára	160	„	—
3. 84 klgr. marhahús	33	„	60
4. 28 „ faggyu	21	„	—
5. 112 „ nehéz hizott sertés	58	„	24
6. 11 méter ől tűzifa	48	„	—
7. 28 klgr. só	5	„	4
8. 1/2 telek föld valamint szabadlakás élvezete.			

A pályázni óhajtok felhivatnak, hogy a jegyzői szigorlatnak magyar és tót, esetleg más szláv nyelven való letételét igazoló képesítési bizonyítvánnyal s születési anyakönyvi kivonattal felszerelt folyamodványokat nálam f. évi május hó 19. napjáig bezárólag annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Hódásghon, 1884. évi április hó 30-án.

Vissey,
szolgabíró.

3-3

GYÓGYINTÉZET

Marillavölgy

magasan fekvő

gyógyhely.

12-ig N.-Beaureken lakik.

Dr. HOFFENREICH

1179. sz.
1884.

Árverési hirdetés.

Apatin községben a templom utcában levő és a község tulajdonához tartozó 705. ö. i. sz. házhely 1884. május 18-án délutáni 1/2 órakor az apatini község házában közárverés útján tekintetes Bács-Bodrogh megye 1881. évi 617 ik szám alatti engedélye mellett, érintett tekintetes Bács-Bodrogh megye alispán hivatalnag jóváhagyásának fentartásával örök áron fog eladni.

Az árverési feltételek az apatini község házában mindennap a hivatalos órákban betekinthetők.

Kelt Apatinban, 1884. május 3-án.

Schmausz Károly,
jegyző.

Hermanstorf Antal,
bíró.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye zombori szolgabírói járáshoz tartozó Sztanisics községében leköszönés folytán megürült község orvosi állásra pályázat hirdetjük; a mely állomás folyó évi június hó 14-én d. e. 10 órakor Sztanisicson a község házában választás útján fog betölteni.

Ezen állomás a következő javadalmazással van egybekötve: Készpénzben évi 315 frt, 24 pozsonyi mérő kétszeres buza, 12 méter kemény tűzoló fa.

Ezenkívül minden egyes látogatásért 50 krnyi díj.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint a közegészségről szóló 1876. évi XIV. törvénycikk 143. §-a értelmében, valamint a magyar és német nyelv beszélését igazoló hatóságai bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványokat ezen szolgabírói hivatalhoz folyó évi június hó 10. napjáig bezárólag beküldjék.

Zomborban, 1884. évi május hó 3.

Poppovics Dusán,
szolgabíró.